



OPINIÓ

Ricard Zapata-Barrero

Professor al Departament de Ciències Polítiques i Socials de la Universitat Pompeu Fabra

# Immigració, llengua i frontera

**A**cabada la legislatura és temps de fer balanços i d'identificar nous reptes. En temes d'immigració, des del programa d'immigració 2001-2004 s'ha anat obrint una "via catalana" que té com a força impulsora del procés de institucionalització de la immigració a Catalunya el vincle entre immigració i identitat catalana. Aquesta via es va obrir també amb el convenciment que el procés ha de ser conduït per la seva dimensió lingüística. És a dir, la dimensió identitària que orienta la política catalana d'immigració se centra en el fet que el marcador de la diferència és principalment la llengua catalana.

A través de l'anàlisi dels programes d'immigracions des de l'any 2001, i els principals instruments institucionals que han estat aprovats aquesta darrera legislatura, com el pacte nacional d'immigració nacional i la llei d'acollida, es consolida aquesta via. La premissa és que no es pot defensar la identitat catalana en espanyol o en una altra llengua que no sigui el català. Aquí entren molts arguments, però potser el més sintetitzador és que la llengua no solament està vinculada a una cultura, no solament compleix una funció de cohesió social, sinó que també es converteix, quan la tractem en temes d'immigració, en un recurs per

poder ser reconeguts i ser acceptats a participar en el procés col·lectiu de la identitat catalana. A través de l'aprenentatge de la llengua s'entra també en una visió del món i una pràctica social, un sentit nacional de pertinença a una comunitat política nacional, i estè, sobretot, tota l'oferta d'oportunitats de la societat catalana al davant per anar ascendint socialment.

Aquest fil conductor que ha ocupat l'última dècada (2001-2010), i segur que s'haurà de desenvolupar més durant la pròxima dècada (2011-2020), no es podrà consolidar si va sol. Ràpidament es pot convertir en una força insuficient (i fins i tot descelerar la seva força actual) si no s'acompanya d'un vincle encara per construir entre la política d'immigració i gestió de fronteres territorials (dins o fora del context espanyol, aquesta no és ara la qüestió). La defensa d'una llengua pròpia en un context de diversitat lingüística pot perdre tota la seva energia articuladora de polítiques d'immigració si no vénen acompanyades d'un altre element dinamitzador: la gestió de fronteres territorials. En aquesta dimensió es decideix (i estè una força vinculant en el context de l'Estat) quins i quants entren, i es regulen els efectes que té en la societat catalana aquesta nova força històrica de canvi que representa



MARTA PICH

**La política de fronteres relacionada amb la immigració és un tema molt complex, que pot animar emocions i visualitzar molts escenaris i laberints**

la immigració. En resum, si bé podem considerar la dècada 2001-2010 el període on Catalunya va començar a desenvolupar els primers instruments per definir la seva via, definint un vincle institucional entre política d'immigració/política de la identitat definida a través del llenguatge, la dècada 2011-2020 que començarà amb la nova legislatura haurà no només de consolidar el que s'ha fet, sinó definir i plantejar respostes polítiques també a un vincle que forma part de la identitat catalana: la gestió de les seves fronteres territorials.

És cert que la definició de política de fronteres relacionada amb la immigració és un tema molt complex, que pot animar emocions i podem, d'entrada, visualitzar molts escenaris (i laberints). Però, segurament, tots comparteixen que això implicarà defensar una nova configuració de relació amb l'Estat i amb la pròpia societat de Catalunya per acomodar-se a la diversitat creixent. Però ja fa temps que insisteixo que els reptes de la immigració interpel·len molt directament tots els nostres fonaments socials i polítics, i ens obliguen, especialment quan no es tenen els recursos estatals de gestió, a una permanent ontologia social i política. El vincle entre la política de fronteres i llengua ha de ser el marc que defineix els temes més importants en la dècada 2011-2020 a la política d'immigració en la seva dimensió d'identitat. No podem parlar d'immigració sense perspectiva històrica. La gestió de la immigració ens obliga a ser conscients que també construïm la nostra futura història.

Ricard Zapata-Barrero és director del GRITIM-UPF (Grup de recerca interdisciplinari sobre immigració). Autor de, entre altres, "Immigration and Self-government of Minority Nations" (Brussel·les, 2009; Peter Lang).  
<http://dcpis.upf.edu/~ricard-zapata/>